

eul_wid: qwm-au

Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ · Aristides the Orator

To the Rhodians-Concord

Ῥοδίοις περὶ ὁμονοίας

Period: Ῥωμαϊκὴ Roman

Dialect: Ἀττικίζουσα Atticizing

Domain: Ῥητορικὴ Oratory

Format: Λόγος Oration

[25] Εἰ μὲν οὕτως εἶχον, ὧ ἄνδρες Ῥόδιοι, τὸ σῶμα, ὥς ἐγὼ τε ἂν ἐβουλόμην καὶ ὑμεῖς συνεύξεσθε, αὐτὸς ἂν ὑμῖν διαβὰς εἰς λόγους ἦλθον πολλῶν ἔνεκα· ἐπεὶ δ' ἴσως καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀφίκται λόγος ὥς διακείμεθα, ὑπὲρ μὲν τῶν κατ' ἑμαυτὸν τοῖς θεοῖς ἐπιτρέπω, δι' οὓς καὶ εἰς τοῦτον ἐσώθην τὸν χρόνον· πρὸς δὲ ὑμᾶς ὑπόλοιπον ἦν πέμψαι τὸ βιβλίον, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον συγγενέσθαι τὴν πρώτην. εἰκότως δ' ἂν οὐ περίεργος νομιζοίμην ἐν πατρίδος μοίρᾳ τὴν πόλιν ὑμῶν ἄγων. Ἑλλήνων τε γὰρ οὐκ εἰς ἐσχάτους δοκοῦντα τελεῖν παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κήδεσθαι νομίζειν αὐτῷ προσήκειν οὐ μάταιος ὁ λογισμὸς, τῶν τε πρὸς ὑμᾶς ἰδίᾳ μοι δικαίων ὑπαρχόντων οὐδ' ὑμεῖς ἐπιλέλησθε· ἀνθ' ὧν καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅτιοῦν ἀξίων ὑπὲρ ὑμῶν δικαίως ἂν συγγνώμης τυγχάνοιμι. [25]

558 ὃν μὲν οὖν τρόπον διετέθην ἐπὶ τῇ περὶ τὸν σεισμόν συμφορᾷ καὶ ὁποῖόν τινα ἑμαυτὸν παρέσχον τοῖς πρεσβεύσασιν ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, παρ' αὐτῶν κάλλιστ' ἂν πύθοισθε. ἀγγελλομένων δέ μοι πολλῶ δεινότερων, εἰ οἷόν τε εἰπεῖν, τῶν νῦν, ὅτι ἀπιστεῖτε ὑμῖν αὐτοῖς καὶ διήρησθε καὶ ταραχὰς οὐ προσηκούσας ὑμῖν ταραττεσθε, οὐθ' ὅπως χρὴ πιστεύειν οὐθ' ὅπως ἀπιστεῖν εἶχον. οἳ τε γὰρ ἀγγέλλοντες ὑμέτεροι πολῖται καὶ τᾶλλα τῶν ἀξιοπίστων καὶ καθ' ὑμῶν τὸ παραδέξασθαι ῥαδίως τοιαύτας αἰτίας οὐκ ἐνῆν. εἰ μὲν οὖν περιῇν Τέρπανδρος ὁ Λέσβιος, ἐκείνον ἂν ὑμῖν συνευξάμην ἐλθεῖν· ἐπεὶ δὲ λόγῳ ψιλῷ δεῖ πείσαντα καταστήσασθαι τὰ πράγματα, ἑμαυτοῦ τὸ ἀγώνισμα ποιοῦμαι. πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο ἐνθυμήθητε ὅτι ὑπὲρ μὲν ἄλλου τινὸς πράγματος οἷόν τέ ἐστι καὶ τοὺς ἐναντίους λόγους διελθεῖν, ὑπὲρ δὲ τῆς ὁμονοίας οὐδεὶς πώποτε ἠμφισβήτησε τὸ μὴ οὐ μέγιστον εἶναι τῶν ἀγαθῶν ταῖς πόλεσιν. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πολιτειῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς νομίμων χωρὶς ἕκαστοι φρονοῦσι, τὸ δ' ἐν ἀπάσῃ τῇ πολιτείᾳ μηδὲν ἐναντιώτερον εἶναι στάσεως μηδ' ὅ τι μᾶλλον τοῖς καθεστηκόσι λυμαίνεται, τουτὶ δ' ὥσπερ εἰ μιᾷ φωνῇ νενίκηκε. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον περὶ αὐτοῦ μὲν τούτου πάντας συμφρονεῖν, ὥς καλὸν ἢ ὁμόνοια καὶ σωτήριον, ταύτης δὲ ἀμελήσαντας ἐρίζειν ἀλλήλοις ἀξιοῦν, καὶ ταῦτα ἀνήνυτα, καὶ τὰ μηδενὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων ἀγνοεῖν ἔχοντα καλῶς, ταῦτα ἐκφυγεῖν Ῥοδίους; Οὐ μὴν οὐδ' εἰδέναι μὲν φάσκειν, ἐκόντας δὲ ὀλιγωρεῖν τῆς σωτηρίας ἀνθρώπινον. ἥδιστα δ' ἂν μοι δοκῶ τοῦτ' ἐπιτιμηθῆναι, ὥς ἀρχαῖα λέγων καὶ οὐδ' ὅτιοῦν καινὸν εὐρηκῶς. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον τῷ μὲν λέγοντι μέμφεσθαι ὥς λίαν γνώριμα καὶ παλαιὰ καὶ πᾶσι δοκοῦντα συμβουλεύει, αὐτοὺς δὲ μὴ τολμᾶν χρῆσθαι τοῖς οὕτω φανεροῖς, ἀλλὰ μὴ μόνον πρὸς αὐτοὺς στασιαστικῶς ἔχειν, ἀλλὰ καὶ

παντὶ τῷ μέχρι τούτου χρόνῳ διαφέρεσθαι; ἐγὼ δ' οὔτε τὸν σύμβουλον οὔτε τοὺς χρωμένους ἡγοῦμαι τοῦτο δεῖν σκοπεῖν, τὸν μὲν ὅπως ἐρεῖ ταῦτα ἃ μηδεὶς, τοὺς δ' ὅπως ἀκούσονται ταῦθ' ἃ μὴ πρότερον, ἀλλ' ὅτι μέλλει κοινῇ συνοίσειν, τοῦτο καὶ λέγειν προαιρεῖσθαι. ^[35]

559 οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς τοῦ σώματος χρεῖαις τοῦθ' ἡμῶν ἕκαστος ἐσπούδακεν, ὅπως τι καινὸν ἀκούσεται, ἀλλ' οὗτος ἄριστος ἰατρὸς ὅστις ἂν ὑγιεῖς ποιεῖν ἐπίσθηται· οὐδ' ἔσθ' ὅστις ὑμῶν ἀγανακτήσει, ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν σωθῇ δι' ὧν τις ἤδη καὶ πρότερον. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε βουλοίμην ἂν ὥσπερ κἀνταῦθ' ὑμῖν ἔχειν ἡγοῦμαι χαρίσασθαι τῷ τι καὶ πλεῖον ἂν εἰπεῖν ὧν οἱ πρὸ ἡμῶν τοῖς ὁμοίοις ἐγκεχειρηκότες, οὕτως καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς ἐθελῆσαι χαρίσασθαι καὶ μὴ μόνον τὸν χρόνον τοῦτον ὃν νῦν ἀκροᾶσθε τούτου τοῦ λόγου ταῦτ' αὖ φρονῆσαι περὶ τῶν λεγομένων, [ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα]—πεῖσεσθε γὰρ σαφῶς αὐτῷ, εὖ οἶδα ἐγὼ τὴν ὑμετέραν δεξιότητα καὶ φιληκοῖαν—ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς μιᾷ γνώμῃ τὸ λοιπὸν χρῆσθαι καὶ τὴν ἔργῳ πίστιν ὡς ἥσθητε τῷ λόγῳ προσθεῖναι. οἶμαι δὲ ἅπαντας ἂν ὑμᾶς συμφῆσαι, ὥσπερ τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις λόγων τούτους ἀληθεστάτους ἡγεῖσθε, ὧν ἂν πλεῖστοι καὶ γνωριμώτατοι μάρτυρες ᾖσιν, οὕτως καὶ τῶν εἰς συμβουλήν ἡκόντων οἷς ἂν πλεῖστοι καὶ σπουδαιότατοι μάρτυρες ᾖσι, τούτοις μάλιστα χρῆναι πιστεῦειν. τοῦτο τοίνυν εἰς Ὅμηρον τὸν κοινὸν τῶν Ἑλλήνων σύμβουλον καὶ προστάτην ἀνενέγκατε, ὃς ἐποίησε τὸν σοφώτατον τῶν τότε Ἑλλήνων τῇ Ναυσικάῃ συνευχόμενον ἔτ' οὔσῃ κόρῃ ἄνδρα τε καὶ οἶκον καὶ ὁμοφροσύνην ὁπάσαι τοὺς θεοὺς αὐτοῖς· Οὐ μὲν γὰρ τοῦδε κρεῖσσον καὶ ἄρειον, ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχῃτον ἄνῃρ ἡδὲ γυνή· πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι, χάρματα δ' εὐμενέτησι· μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοῦ. καίτοι μὴ νομίζετε ἐτέρως μὲν ἂν μίαν οἰκίαν καλῶς οἰκῆσαι, ἐτέρως δ' ἂν πόλιν τὴν πᾶσαν, ἀλλ' εἰ μία τῶν καθ' ἓνα ἐστὶν οἰκιῶν σωτηρία τὸ ταῦτα φρονεῖν, πολὺ μᾶλλον τὰς πόλεις οὕτω δεῖν ἔχειν, ὅσῳ μιᾶς μὲν οἰκίας διαστάσης εὐκόλως ἴασις εὐρίσκεται, πόλεως δὲ οὐδ' εὐρεῖν ῥαδίᾳ γίγνεται· καὶ μιᾶς μὲν οἰκίας εὖ τε καὶ χεῖρον πραττούσης μικρὸν ὄφελος τοῖς ἅπασι, κοινῇ δὲ εὐθενοῦντας καὶ τοῖς ἰδίῳ οἴκοις ἄμεινον πράττειν εἰκὸς ἐστίν. ^[35]

560 εἰ τοίνυν καὶ τοῖς μέλλουσιν οἰκῆσειν οἰκίαν ἤδη συνεύχεσθαι καιρὸν ἡγεῖτο ὁ σύμβουλος περὶ τῆς ὁμονοίας, ἣν ποὺ τούς γε ἐκ παλαιοῦ πόλιν οἰκοῦντας καὶ ταύτην οὕτως ἐπιφανῇ πάντα τᾶλλα δευτέρα τούτου νομιστέον αὐτοῖς. Εἶεν. τριχῇ γὰρ δὴ διαστησώμεθα, καὶ θεωρήσαντες μίαν οἰκίαν ἐκ πόλεως πρῶτον, εἴτα εἰς ἄνδρα ἓνα ἀναβῶμεν τῷ λόγῳ καὶ σκεψώμεθα ποῖός τις ᾧ τις οὐκ ἂν αἰσχύναίτο ὁμοιούμενος. ἀλλ' ἐνταῦθα καὶ μάλιστ' ἂν κατίδοιμεν τὸ διαπεφευγὸς τῆς ὁμονοίας ἀγαθόν. τίς γὰρ οὕτως ἔξω τοῦ φρονεῖν ἢ τίς οὕτως ἄπειρος τῶν ἐν τῇ φύσει ὅστις ἂν τὸν εἰκῇ καὶ ῥαδίως μεταβαλλόμενον καὶ μηδέποτε ἐν ταύτῳ μένοντα μηδὲ ἃ γνοίῃ φυλάττοντα τοῦ διὰ τέλους χρηστοῦ καὶ βεβαίου προέλοιτ' ἂν εἰς χρήσιν; οἷον τίς ἂν ἡ κηδεύσαι τῷ τοιούτῳ πρὸ τοῦ ἐτέρου βούλοιτο, ἢ συμβαλεῖν, ἢ συσκηνώσαι, ἢ τι τῶν πᾶσι κοινῶν, ὁπόσαι πράξεις κατ' ἀνθρώπους μετασχεῖν, ὅστις μὴδ' αὐτὸς οἶδεν ὃ βούλεται, ἀλλ' ὥσπερ Εὐριπὸς ἄνω καὶ κάτω φέρεται, πολεμῶν καὶ στασιάζων αὐτὸς ἑαυτῷ; οὐκοῦν ὃ γ' ἐναντίος τούτῳ νικᾷ πᾶσι τοῖς κριταῖς, ὅστις ἀπλοῦς, γενναῖος, ἀψευδής, ταῦτα γινώσκων περὶ τῶν αὐτῶν, ὁμονοῶν ὡς οἷόν τε μάλιστα αὐτὸς αὐτῷ. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον δυοῖν ἀνδροῖν ὑποκειμένοι, τοῦ μὲν κατὰ τὴν στασιάζουσαν πόλιν, τοῦ δὲ ὡς δεῖ τὴν ὁμονοοῦσαν ἔχειν, τὸν μὲν ὡς ἀνίατον κακίζοντας, τῷ δὲ ὡς ἀρίστῳ τιθεμένους μὴ διασώσασθαι τὸ εἰκὸς, ἀλλ' ᾧ τις ἀπεύξαιτ' ἂν μὴ συντυχεῖν, πῶς χρή τοῦτον εἰς τὰ κοινὰ φανῆναι μιμουμένους; καὶ μὴν οὐδὲν ὄνειδος τοῖς ἰδιώταις οὕτως προσήκει φεύγειν ὡς πόλει κοινῇ. ὅσῳ γὰρ μεῖζον τὸ σχῆμα καὶ ὅσῳ πλείους οἱ συνεισόμενοι, τοσοῦτ' μᾶλλον καθαρεύειν ἀπάντων εἰκὸς ἐστὶ τῶν αἰσχυρῶν. χωρὶς δὲ τούτων οὐδὲ ὁ κίνδυνος παραπλήσιος. ἰδιώτης μὲν γὰρ οὐχ ἔστὼς τὴν γνώμην οὐδὲν μᾶλλον αὐτόχειρ αὐτοῦ γίγνεται, ἀλλ' ὅσον δοκεῖν εἶναι φαῦλος, τοσοῦτον ζημιοῦται· πόλις δὲ

διεστῶσα πρῶτον μὲν διπλὴν φέρεται τὴν ἄνοιαν, ἔπειθ' ἃ ποιεῖ πάσχουσα ἀναφαίνεται, καὶ τὴν δίκην ἐπ' αὐτῶν δίδωσι τῶν πραγμάτων. ^[35]

561 ἃ μοι δοκεῖ καὶ Ἡσίοδος προορώμενος τὰς ἔριδας πάσας πόρρωθεν κωλύειν, ἥτις μὴ πρὸς ἔργον παρακαλεῖ εἰκότως. οὐ γάρ ἐστιν οὐ σίδηρος, οὐ χαράκωμα, οὐχ ὄπλον οὐδὲν φοβερὸν ταῖς πόλεσιν, ἂν εὖ φρονεῖν ἐθέλωσι μόνον· ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῆς ἀνοίας καθ' αὐτῶν ἰσχυρὰ ποιοῦσιν οἱ πολλοί. τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα παροφθέντα ἐπικάειρον ποιεῖ τὴν ζημίαν καὶ οὐ πάσαις ταῖς ψήφοις ἡμάρτηται, τὸ δ' ἐπ' ἀλλήλους τρέπεσθαι καὶ τὴν ἐπὶ τῇ κοινῇ σωτηρίᾳ κατοικίαν γενομένην ταύτην διαλύοντας καὶ διασπώντας τὰ αὐτῶν εὖ τίθεσθαι νομίζειν ἐκάστους ἐξαίρει πᾶσαν ἀνθρώπων ἄνοιαν· τοσοῦτον ὑπερβάλλει. Καὶ μὴν οὐδὲ Σόλωνος ἔξω τοῦ καιροῦ ποιεῖν ἂν μοι δοκῶ μνησθεῖς, ἄλλως τε καὶ οὗ νόμων καὶ πολιτείας ἐξετασμός. ἐκεῖνος τοίνυν ἐν τοῖς ἐλεγείοις διεξιὼν περὶ τῶν αὐτῶ πεπολιτευμένων ἐπὶ τούτῳ μάλιστα πάντων σεμνύνεται, τῷ καταμιῖξαι τὸν δῆμον πρὸς τοὺς δυνατοὺς, ὅπως ἂν μιᾷ γνώμῃ τὴν πόλιν οἰκῶσι, μηδέτεροι πλεῖον ἰσχύοντες ἢ κοινῇ συμφέροι. καίτοι τοῦτ' ἐστὶν οὐ μόνον προτρέποντος εἰς ὁμόνοιαν, ἀλλὰ καὶ δεικνύντος ὅπως αὐτὴν κτᾶσθαι προσήκει. καὶ τί δεῖ καθ' ἐκάστους λέγειν; οὐ γάρ ἐστιν οὐ ποιητῆς, οὐ νομοθέτης, οὐ ρήτωρ, ὅστις ὡς ἔπος εἰπεῖν ἄλλοθὲν ποθεν ἄρχεται, οὐδ' ἄλλο τι πρεσβεύει τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας καὶ πίστεως εἰκότως καὶ ἀναγκαιῶς. εἰ γὰρ τῶν συμμάχων οὗτοι πιστότατοι καὶ ἀναγκαιότατοι οἵτινες ἂν τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζωσιν, ἥ που σφᾶς γε αὐτοὺς ὡς ἐχθροὺς προσορᾶν οὐ σωτήριον. τίσι γὰρ καὶ χρῆσθαι τῶν ἔξω δυνατὸν τοὺς αὐτοῖς οὐκ ἔχοντας; γνοίη δ' ἂν τις καὶ τῇ προσηγορίᾳ τεκμαιρόμενος, μόνον γοῦν τοῦτο νόσημα πόλεως κέκληται. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον τῶν μὲν ἐν τοῖς σώμασιν ἄρρωσθημάτων, ἃ μέρει τινὶ λυμαίνεται, τοσαύτην πρόνοιαν ἔχειν ὥστε τάχιστα παύεσθαι, τῶν δὲ ἀπολλύντων δημοσίᾳ τὰς πόλεις μὴ τὴν ταχίστην ἀπαλλαγὴν ζητεῖν, ἀλλ' ὅπως ὅτι πλεῖστα γενήσεται, καὶ τῶν μὲν ἀκουσίων ἀποτροπὰς αἰτεῖν τοὺς θεοὺς, οἷον λιμοῦ καὶ λοιμοῦ καὶ τῶν τοιούτων, ἃ δὲ μείζω μὲν τούτων κακοῖ, τῷ δ' εὖ φρονεῖν ἔστι θεραπεῦσαι, ταῦτα μὴ βούλεσθαι; πότερον οὖν οὐδ' εἶχεσθαι φήσετε ὑπὲρ τῆς ὁμονομίας; τί ποτ' οὖν ἄλλο ὑμῖν αὐτοῖς ἀγαθὸν συνεύξεσθε; ἀλλὰ νῆ Δία τοῦτό γε ποιεῖν προθύμως; οὐκοῦν ἄτοπον τοὺς μὲν θεοὺς ἐνοχλεῖν, αὐτοὺς δὲ μὴ βούλεσθαι πράττειν ἃ γ' ἐφ' ὑμῖν εἶναι δοκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτοῖς; καὶ μὴν εἴ γε τοῖς σώμασιν αὐταὶ βαρύνονται τῶν νόσων καὶ πλείστης δέονται τῆς ἐπιμελείας αἵτινες ἂν τῶν ἐντὸς ἄψωνται, πῶς οὐ καὶ πόλει ταῦτ' εἶναι τῶν ἀτυχημάτων ἔσχατα χρὴ δοκεῖν ὑφ' ὧν εἴσω φθείρεται; ἢ πολεμίους μὲν εἴσω τείχους παρελθόντας φοβερωτέρους κρίνομεν, αὐτοὺς δὲ ἐν μέσῃ τῇ πόλει πολεμεῖν ἀλλήλοις μικρόν τι νομιοῦμεν εἶναι; καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνον ἀποδέξομαι τὸν λόγον, ὡς ἄρα στάσις ἐμφύλιος τοσοῦτω πολέμου χαλεπώτερον, ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης. ^[15]

562 ὁρῶ γὰρ πόλεμον μὲν εἰρήνης πολλάκις αἰρετώτερον συμβαίνοντα, στάσιν δὲ ὁμονομίας οὐδέποτε. πολεμήσασιν μὲν γὰρ ἤδη πολλοῖς συνήνεγκε καὶ εἰς χρημάτων κτήσιν καὶ πρὸς δόξαν καὶ πρὸς ἰσχὺν καὶ πάνθ' ὅς' ἂν εἴποι τις, στάσει δὲ καὶ μίσει πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι οὐδένες πώποτε τῶν ὄντων ἀγαθῶν ἀπώναντο, τοσοῦτον ἀπέσχον τοῦ προσκτήσασθαι γε ἕτερα. συνελόντι δ' εἰπεῖν εἰρήνης μὲν ὑπαρχούσης τοσοῦτω χεῖρον στασιάζειν ἢ πολεμεῖν ἐπαρθῆναι, ὅσῳ χεῖρον ἑαυτοὺς κακῶς ποιεῖν ἢ ἐτέρους, ἐν πολέμῳ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο τοσοῦτω χεῖρον, ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης. καὶ μὴν οὐ νῦν μὲν δοκεῖ, πρότερον δ' οὐκ ἐδόκει τῶν κακῶν ἔσχατον εἶναι. τοσοῦτω γὰρ μετριώτερον στάσεως ἢ τυραννίδος, ὅσῳ πρῶτον μὲν κουφότερον εἰς κακῶς ποιῶν πόλιν ἢ πάντες κύκλω, ἔπειτα ἐλευθερώσαι μὲν πόλιν ὥστε στασιάζειν οὐδεὶς πώποτ' εὖ φρονῶν ἠξίωσεν, ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ στασιάζειν τυράννους ἤδη τινὲς ἐξεπίτηδες ἐστήσαντο. καὶ μετὰ μὲν γε τυράννου καὶ νόμους θεῖναι τῶν νομοθετῶν αὐτῶν ἤδη τινὲς εἶπον

προσφέρειν, στάσει δ' ἢ συστήναι τὸ πρῶτον ἢ συμμεῖναι πολιτείαν οὐδενὶ πώποτ' ἔδοξεν ἐγχωρεῖν. ^[35]

563 καὶ μὴν τυραννόμεναι μὲν τῶν πόλεων ἤδη τινὲς εἰς τε μέγεθος καὶ κατασκευὴν ἐπέδοσαν, στάσει δὲ οἵτινες οὐκ ἐφθάρησαν οὐκ ἂν ἔχοιμεν εὐρεῖν. καίτοι πῶς εἰκὸς τοῖς μὲν τοὺς τυράννους ἀποκτινύουσι δωρεὰς προειρηκέναι, τοῖς δὲ τὰς στάσεις καταλύουσι μηδὲ ὅσον πείθεσθαι βούλεσθαι; Ὑμεῖς τοίνυν σεμνύνεσθε ὡς ὄντες ἐλεύθεροι καὶ τὴν δημοκρατίαν οὕτως ἐπαινεῖτε ὥστε μηδ' ἂν ἀθάνατοι δέξασθε γενέσθαι, εἰ μὴ τις ὑμᾶς ἐπὶ ταύτης ἐάσει μένειν τῆς πολιτείας. καίτοι πῶς οὐκ ἄλογον αὐτὴν μὲν οὕτω τιμᾶν, ταύτῃ δ' ἐπηρεάζοντας μὴ θέλαιν συνεῖναι, καὶ μοναρχίαν μὲν εἴ τις κατασκευάζοιτο, πικρῶς ἂν ἔχειν, ὃ δὲ τούτου τοσοῦτοις ὅσοις εἶπον δέδεικται χαλεπώτερον, τοῦτ' αὖξιν ἐκόντας, καὶ μηδ' ἐκεῖνο δύνασθαι λογίσασθαι ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ ταῦθ' οὕτω πρόεισιν, οὐ κινδυνεύσεται ἀποστερηθῆναι τῆς δοκούσης ταύτης ἐλευθερίας· κἂν μὴ ἐκόντες ἐπιστρέψῃτε, ἄλλος ἀφίξεται ὅστις ὑμᾶς σώσει πρὸς βίαν. ὡς οὐτ' ἀγνοεῖν τὰ τοιαῦτα τοῖς ἄρχουσι θεσμὸς οὐτ' ἐν μηδενὶ ποιεῖσθαι λόγῳ. ὥστε εἰ μηδενὸς ἄλλου χάριν, τοῦ γ' ὄντες ἐλεύθεροι ποιεῖν ὃ τι βούλεσθε, τῶν νυνὶ τούτων ἀπόσπῃτε, ἵνα μὴ φοβῆσθε ἅμα ὅσον νῦν θαρρεῖτε καὶ μὴ φιλοτιμίαν ἀρχαίαν ἀποβάλῃτε. ἔστι δὴ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τοῦτ' ἀπολαύειν, παραδείγμασι τοῖς γνωριμωτάτοις χρωμένους εἰς τὰ παρόντα, καὶ ταῦτα πρὸς μὲν ἄλλους τινὰς διεξιέναι μειρακιῶδες ἂν ἦν ἴσως, πρὸς δὲ ὑμᾶς καθαρῶς ὄντας Ἑλλήνας καὶ τεθραμμένους ἐκ παίδων ἐν τούτοις οὐκ ἄχρηστον. τοῦτο μὲν τοίνυν εἰς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων πόλιν ἀποβλέψατε, ὁμόφυλον ὑμῖν οὖσαν, ἥ μέχρι μὲν ἐστασίαζεν, οὐδεμιᾶς τῶν προσοίκων βελτίων ἦν, ἀλλὰ καὶ πολεμοῦσα ἡττᾶτο, ὡς λέγεται, τὰ πολλὰ· ἐπεὶ δὲ κατέστη διὰ τῶν Λυκούργου λόγων καὶ νόμων, ἡγεῖτο τῶν Ἑλλήνων καὶ κατὰ πόλεις καὶ κοινῇ. αὐθις δὲ τὸ τῶν Ἀθηναίων θεωρήσατε, οἱ στασιάζοντες μὲν οὐτε σφίσιιν αὐτοῖς οὐτε ἑτέροις ἠδύναντ' εἶναι χρήσιμοι, ἐπεὶ δὲ τῶν τυράννων ἀπαλλαγέντες ὡμονόησαν πρὸς ἀλλήλους, οὐ μόνον τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα ἡλευθέρωσαν ἐν τοῖς μεγίστοις καιροῖς. ^[5]

564 παραλαβόντες δὲ τὴν ἀρχὴν, ἕως μὲν μίαν γνώμην εἶχον, ἀντεῖχον μικροῦ δεῖν ἅπασιν ἀνθρώποις καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ἐπεὶ δὲ διέστησαν, τὰ μὲν τεῖχη κατέσκαψαν, τὰς δὲ ναῦς παρέδωκαν. καὶ τοῦτο τοσοῦτον ἀτύχημα ἀτυχήσας ὁ δῆμος ἐκπεσὼν καὶ κατελθὼν αὐθις, ἐξὸν αὐτῷ τιμωρῆσασθαι τοὺς ἐπαναστάντας καὶ πρὸς οὓς παρετάξαντο, ὁμονοεῖν εἴλετο, τὴν κοινὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν προτέραν τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων ποιησάμενος. καὶ γάρ τοι πάλιν εἰς τὰ πράγματα εἰσῆλθε, καὶ προὔστη τῶν Ἑλλήνων σχεδὸν ἐν μέρει πάντων. τοσοῦτον κακὸν ἢ στάσις ταῖς πόλεσι καὶ τοσοῦτον ἀγαθὸν τὸ θέλαιν ὡς τάχιστα παύσασθαι. εἰ δὲ δεῖ καὶ τῶν ὑμετέρων προγόνων Ἀργείων ἀναμνησθῆναι, λέγεται καὶ τούτους ταραχθέντας ἐν ἀλλήλοις, Ἀθηναίων πρέσβων ἀφικομένων ὡς αὐτοὺς καὶ διδασκάντων ὡς αὐτοὶ τὰ σφέτερον αὐτῶν ἔθεντο, ὑπακοῦσαι καὶ τὴν στάσιν ἐκποδὼν ἀνελόντας πάλιν εἰς ταυτὸν ἐλθεῖν. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ῥόδιοι, παρὰ πασῶν τῶν πόλεων τούτων χρὴ νομίζειν πρεσβείαν κοινὴν ἥκειν ὡς ὑμᾶς ἐπὶ τὰς διαλύσεις προκαλουμένην, προηγορεῖν δὲ ἡμᾶς συνδεομένους ἃ νομίζομεν πάντῃ βέλτιστα ὑμῖν εἶναι. καὶ μὴν οὐ ταυτὸν γε τοῖς Ἀθηναίοις ὑμᾶς ποιῆσαι δεῖ οὐδὲ τοῖς ἐφ' ὑμᾶς δανεισαμένοις συνεκτῖσαι τάλαντα ὅσα δὴ σημεῖον τῆς πίστεως, ἀλλ' ἀζήμιος ἢ σωφροσύνη πρόκειται τούτων τε ὧν εἶπον ἐνθυμουμένοις καὶ μηκέτ' εἰς πόλιν μίαν ἢ δευτέραν βλέπουσιν, ἀλλ' εἰς τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς Ἑλληνίδας, αἷς οὐτε φάλαγγες ὀπλιτῶν ἐναντίον οὐθ' ἰπέων πλῆθος οὐτ' ἄλλ' οὐδὲν τῶν δοκούντων εἶναι φοβερῶν, ἀλλ' ἢ κατ' ἀλλήλων στάσις καὶ ἀπιστία καὶ τὸ μήτε κοινῇ ταυτὸν φρονεῖν μήτ' αὖ καθ' ἐκάστους ὑγιαίνειν αἴτιον τῆς τοσαύτης μεταβολῆς ἐγένετο. καὶ μηδεὶς

ὕμῶν ἐν ἀδείᾳ ποιείσθω τὸ τοὺς καιροὺς ἐτέρους εἶναι, ἀλλ' ἐκεῖνο κοινὸν ἐνθυμείσθω κατὰ πάσης στάσεως ὅτι τῶν παρόντων ἀγαθῶν ἀεὶ ἐφύκεν ἀποστερεῖν. ^[35]

565 χωρὶς δὲ τούτων, ὧς ἄνδρες Ῥόδιοι, καὶ ἡ συμφορὰ μείζων, εἰ τοιούτων καιρῶν ἐν οἷς φόβος μὲν οὐδεὶς οὐδὲ κίνδυνος, εὐδαιμονίας δὲ ἀπολαύειν ὁπόσης τις βούλεται πάρεστι, τὸ ἐπιβάλλον ἐφ' ὑμᾶς μέρος ὥσπερ θεωρικοῦ προήρσεσθε ἐξεπίτηδες. μέχρι μὲν γὰρ διειστήκει τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰκὸς ἦν συνοίσειν καὶ τοὺς μὲν ταῦτα, τοὺς δὲ ἐκεῖνα ὑμῶν αἰρεῖσθαι. νῦν δὲ τίς ἢ στάσεως ἀφορμὴ, ἢ ῥαστώνης οὐκ ἐξουσία; οὐ κοινὴ μὲν ἅπανα γῆ, βασιλεὺς δὲ εἷς, νόμοι δὲ κοινοὶ πᾶσι, πολιτεύεσθαι δὲ καὶ σιωπᾶν καὶ ἀπαίρειν καὶ μένειν ἄδεια ὁπόσην τις βούλεται; τί οὖν δεῖ κακῶν ἐπεισάκτων, ἢ μανίας τοῖς πᾶσι περιττῆς; Ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὥς ἔσχατον ἡ στάσις τῶν κακῶν δεῖξαι χαλεπώτατον, ἀλλ' ὅπως αὐτῆς ἀπαλλάξεσθε, τοῦτ' ἴσως ἔργον εὐρεῖν. οὐ γὰρ ἀγνοίᾳ τοῦ συμφέροντος ἀμαρτάνειν μοι δοκεῖτε τοσοῦτον, ὅσον, εἰ οἷόν τε εἰπεῖν, ἀπονοίᾳ τινὶ καὶ τῶν διαφορῶν ἐκόντες ἡττώμενοι. λέγω δὴ κεφάλαιον, πρῶτον μὲν ὁργὴν ἅπασαν ἀπελθεῖν ἐκποδῶν ὥσπερ ἐὶ πολιορκίαν, τὰ ἑαυτῆς ἔχουσιν ὥς οὐ τῷ θυμῷ κάλλιστα τὰ πράγματα κρίνεται. ἔπειτα φθόνον καὶ πλεονεξίαν ἐκατέρωθεν περιελεῖν· φθόνον μὲν λέγω τῶν ἐλαττόνων τοῖς μείζοσι, πλεονεξίαν δὲ εἰς τοὺς ἡττοὺς τῶν μειζόνων· συνελόντι δ' εἰπεῖν οἰκίας σχῆμα καὶ τύπον μιμήσασθαι. τί δὴ τοῦτ' ἐστίν; εἰσὶν ἄρχοντες ἐν οἰκίᾳ, πατέρες παίδων καὶ δούλων δεσπόται. πῶς οὖν οὗτοι καλῶς οἰκοῦσιν; ὅταν οἱ μὲν ἄρχοντες μὴ πάντ' ἐξεῖναι νομίζωσιν ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐκόντες ὑφαιρῶσι τῆς ἐξουσίας, οἱ δ' ὅτι ἂν δοκῇ τοῖς κρείττοσιν ὥς ἐξὸν δέχωνται. ἄνευ δὲ ταύτης τῆς ἐκατέρωθεν εὐγνωμοσύνης οὐ ῥάδιον εὐρεῖν οἰκίαν ἥτις σωθήσεται. τοῦτο τοίνυν καὶ ἐπὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως πράγματα ἀγαγεῖν ἔμοιγε δοκεῖ νῦν, λογιζομένους τοὺς μὲν ἀξιοῦντας εἶναι κρείττους ὅτι ἂν τοὺς ἡττοὺς ἐκόντες διαφθείρωσι τῇ σφετέρᾳ λυμαίνονται φιλοτιμίᾳ. ^[30]

566 τὸ γὰρ εἶναι τοὺς ἡττοὺς κέρδος τοῖς κρείττοσιν, εἴπερ ἔξουσιν ὧν ἔσσονται κρείττους δεικνύναι, τοὺς δὲ ἀπολειπομένους ἢ ταῖς οὐσίαις ἢ κατὰ τὴν ἄλλην τύχην, ὅτι τοῖς μείζοσιν, ἐὰν ἐπηρεάζωσι, τῇ σφετέρᾳ λυμαίνονται σωτηρίᾳ πολὺ μᾶλλον ἢ εἰ τὸ τεῖχος ἐκόντες καθήρουν. νόμος γὰρ ἐστὶν οὗτος φύσει κείμενος ἀληθῶς ὑπὸ τῶν κρειττόνων καταδειχθεὶς, ἀκούειν τὸν ἡττω τοῦ κρείττονος. κἂν τις ἐλευθερίας σύμβολον ποιῇται τὸ διαφθεῖρειν τὸν νόμον, αὐτὸν ἐξαπατᾷ καὶ ποιεῖ παραπλήσιον ὥσπερ ἂν εἰ κοινῇ πάντες ἄνθρωποι τοῖς θεοῖς φθονήσαντες, εἴτα μὴ νομίζοιεν. εἰ δέ τις ὑμῶν τῷ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθέναι πρὶν λαβεῖν δίκην, οὐκ ἀνεκτὸν ἡγεῖται καταλύσασθαι, πρῶτον μὲν αὐτῷ τοῦμπαλιν διάκειται. εἰ γὰρ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων κακῶν ἢ στάσις αἰτία γίνεταί ὥστ' ἀβίωτον νομίζειν εἰ μὴ τις ὅπως οὖν δίκην λήψεται, πῶς οὐ φεύγειν κράτιστον ἀπ' αὐτῆς; ἔστι γὰρ εὖ φρονούντων ὧν μὲν εὐφραϊνόντων πεπείρανται μὴ θέλειν ἀφίστασθαι, ἃ δ' οὕτως σκληρὰ καὶ ταραχώδη καὶ πανταχοῦ μεστὰ ἀηδίας εὐρήκασιν, τούτων ὥς τάχιστα παύσασθαι, μὴ τὸ κακὸν τοῦ κακοῦ φάρμακον ἡγουμένους, ἀλλὰ νομίζοντας μνήμην καὶ λήθην δύο προσρήματα ἐναντίω δυοῖν ἐναντίοις εἶναι πραγμάτων, καὶ δεῖν τὰ μὲν χρηστὰ τῇ μνήμῃ σημειοῦσθαι, τὰ δὲ φαῦλα τῇ λήθῃ παραγράφεσθαι. ἔπειθ' ὅταν καὶ παντάπασιν ὁ θυμὸς προσίστηται, τὸν ἀρχαῖον ἀντίπαλον παραλαμβάνοντας αὐτοῦ δεῖ τὸν λογισμὸν ὡδὶ λέγειν πρὸς αὐτοὺς, ἡμεῖς ἐσμέν Ῥόδιοι, κἂν τις ἡμῖν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων εὐγενείας ἀμφισβητῇ, βουλοίμεθ' ἂν αὐτοῦ κρατεῖν. οὐκοῦν ὅτε τοῦτο βουλόμεθα, ἡ πατρὶς ἡμῖν σωστέα κοινῇ, ἴν' ἔχοιμεν ἐφ' ἣ φρονοῖμεν. οὐκοῦν στασιαζόντων μὲν ἀπόλλυται, μιᾷ δὲ γνώμῃ χρησαμένων ἅμα καλλίων καὶ μείζων γίγνεται. τί οὖν ἡμᾶς αὐτοὺς καταλύομεν; ταῦθ' εἷς ἕκαστος εἰ πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν ἐθελήσειεν, οὐ δώσει χώραν τοῖς παροξυσμοῖς. ^[30]

567 πῶς γὰρ οὐχ ὥς ἀληθῶς ἄτοπον εἰς μὲν τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος λόγους πάντας ἂν ὡσαύτως ἔχειν, εἰ δεήσειεν, εἰς δ' αὐτὸ τὸ σῶσαι τὴν πατρίδα καὶ τῇ τῶν λόγων εὐφημίᾳ περὶ αὐτῆς

ἔχειν χρῆσθαι μὴ τολμᾶν ταυτὸν φρονῆσαι, ἀλλ' ἔργῳ μὲν ἀπολλύειν, λόγῳ δὲ κοσμεῖν, καὶ τὴν Κλεομένους τοῦ Λακωνικοῦ νίκην ἀναμένειν, ὃς τὸ αὐτοῦ σῶμα κατεχόρδευσεν ἐκ ποδῶν ἀρξάμενος; ἢ τί πρὸς θεῶν οἶεσθε, εἰ τοῦτον ἕκαστος προθέμενοι τὸν ὄρον, ὅταν τοὺς ἐχθροὺς ἐκποδῶν ποιήσεται, τότε σωφρονῆσαι; ἄρ' ἄλλο τι λείπεσθαι ἢ τοσούτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἓνα καὶ μίαν λειφθῆναι, καθάπερ τοὺς ἐκ τοῦ κατακλισμοῦ λέγουσι; καὶ τί τῶν γυναικῶν διοίσετε τῶν τὸν Πενθέα διασπασαμένων, ὅταν αὐτοὶ τὸ κοινὸν σῶμα τῆς πόλεως ταῖς ὑμετέραις αὐτῶν χερσὶ διασπάσῃσθε; δεῖ δὲ τοὺς μὲν πεπονθότας τὰ μὲν συμβεβηκότα καιρῷ τινι καὶ τύχῃ δοῦναι, τούτου δὲ μηδὲν μεῖζον κέρδος ἡγεῖσθαι, τοὺς δ' αὖ δεδρακότας οἷς μὲν ἔπραξαν αἰσχύνεσθαι, μὴ φιλοτιμεῖσθαι, τῷ δὲ ἐκόντας ὑπάρξαι τῆς ὁμονοίας λῦσαι τὰ πρότερα ἀποχρῶντα, μισθὸν ἐκείνων θεμένους τὸ μὴ δοῦναι δίκην, νομίσαντας λαμβάνειν. Ἦγοῦμαι δὲ τοσαῦτα ἐνεῖναι κακὰ τῇ στάσει ὥσθ' ὑπὲρ μὲν ἄλλου τινὸς εἴ τις βούλοιο ἀποτρέπειν, προσήκειν ὅσα βλάπτοι λέγειν, ὑπὲρ δὲ τούτου πᾶν τοῦναντίον λυσιτελεῖν σιωπᾶν μᾶλλον ἢ κινεῖν τὴν μνήμην ὧν ἕκαστοι πεπόνθασιν, ὅστις μὴ τοῦναντίον οὐ βούλεται μέλλει ποιήσιν. ἀλλ' οὐς γε ὑπὲρ τοῦ ἐτέρου τις ἂν εἰπεῖν ἔχοι λόγους τῆς ὁμονοίας, εἰσὶ μὲν ἡδη μυριοί, ὅμως δὲ χρή τοὺς ἐπωδούς μιμήσασθαι, οἱ τὰς αὐτὰς φωνὰς φθεγγόμενοι πολλάκις οὕτως ἀνύτειν δοκοῦσι. μόνη μὲν γὰρ τὰς ἐκ Διὸς ὥρας βεβαιοῖ, μόνη δὲ ἅπαντα ἐπισφραγίζεται, τὰ μὲν κατὰ τὴν χώραν γεωργίαις κοσμοῦσα καὶ τῶν τε ὑπαρχόντων ἐπικαρπίας καὶ ἐτέρων κτῆσιν διδοῦσα, τὰ δ' ἐν τῇ πόλει κατ' εὐχὴν ἄγουσα, δι' ἣν γάμοι τε ὠραῖοι καὶ ἐκδιδόναι καὶ λαμβάνειν εἰς οὓς τις βούλεται καὶ ὅθεν βούλεται, καὶ παίδων τροφαὶ καὶ παιδεία κατὰ τοὺς πατρίους νόμους, καὶ ὑπὲρ γυναικῶν ἄδεια καὶ πίστεις συμβολαίων, καὶ ξένων ὑποδοχαὶ καὶ θεῶν θεραπείαι καὶ πρόσοδοι καὶ χοροὶ καὶ θυμηδία, ἔτι δὲ ἐκκλησίαι καὶ βουλευτήρια, ἃ θεῶν ἢ πρεσβυτάτη συνάγει Θέμις, καὶ πένησιν ἀφορμαὶ βίου καὶ πλουσίοις ἀπόλαυσις τῶν ὄντων, καὶ πρεσβύταις γηροκομηθῆναι καὶ νέοις ἐν κόσμῳ ζῆν, καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο πάντα κοινὰ, ὥσπερ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ὑφ' ᾧ σωζόμεθα. ^[5]

568 καίτοι πῶς οὐκ ἄλογον τῶν μὲν πολιτευομένων τούτους μάλιστα ἐπαινεῖν οἵτινες ἂν πλείστας ὑμῖν τὰς εὐφροσύνας παρασκευάζωσιν, ἢ θεάματα ἀνευρίσκοντες, ἢ χρήματα νέμοντες, ἢ κοσμοῦντες ἐνί γέ τῳ τρόπῳ τὴν πόλιν, αὐτοὺς δὲ τοσούτων ἀγαθῶν ἐκόντας ἀποστατεῖν, ὥσπερ ἄλλοις τισὶν, ἀλλ' οὐχ ὑμῖν αὐτοῖς λυμαινομένους; δεῖ τοίνυν ὥσπερ ζωγράφου τινὸς εἰκόνας ἀμφοῖν προτεθεικότος βλέποντας ἐναλλάξ εἰς ἑκατέραν, ἢ καὶ ποιητοῦ τινος διηγουμένου, ὡς ἡ μὲν εὐσχήμων καὶ εὐπαγῆς καὶ εὐχρους καὶ εὐχαρὶς καὶ ὁμολογοῦσα ἑαυτῇ διὰ πάντων ἀκριβῶς ἐκ θεῶν ἤκουσα ἐπὶ γῆν, ἡ δ' ἐτέρα θεαμάτων πάντων πικρότατον, τὴν μὲν κεφαλὴν ὑπτία, τὰ δὲ χεῖλη πελιδνὴ, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς ἀπεστραμμένη, διεφθαρμένη, ἐξωδηκυῖα, δάκρυσι νεορράντοις ἀεὶ συνεχόμενη, τῷ χεῖρε ἀκρατῆς, τὸ ξίφος εἴσω πρὸς τὸ στῆθος φέρουσα, ἐπὶ λεπτῶν τῶν ποδῶν καὶ σκολιῶν αἰωρουμένη, περὶ δὲ αὐτὴν ὥσπερ δίκτυον ἐν κύκλῳ ζόφος καὶ σκότος, ὑφ' ὧν τὰ πολλὰ μνήμασιν ἀνθ' ἱερῶν ἐνδαιατᾶται. πρὸς ταῦτα χρή βλέποντας οὕτω τὴν αἴρεσιν ποιεῖσθαι, δοκιμάζοντας ἐπὶ σχολῆς ὅποτέρᾳ βέλτιον συνεῖναι. καὶ μὴν ἅπασιν μὲν ἀνθρώποις τοῦ παντὸς ἄξιον σπουδάζειν ὑπὲρ τῆς ὁμονοίας ὅσω δὲ ὑμῖν μάλιστα τῶν ἄλλων οὐ πολλοῦ λόγου δεῖξαι, οἱ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἐστὶ Δωριεῖς ἐκ Πελοποννήσου, μόνοι δὲ εἰς τοῦτον τὸν χρόνον Ἕλληνες διὰ παντὸς, Ἡρακλείδαις δὲ καὶ Ἀσκληπιάδαις ἀρχηγέταις καὶ βασιλεῦσιν κέχρησθε. πρὸς δὲ τούτοις ἡ πόλις ὑμῶν καλλίστη τῶν Ἑλληνίδων διὰ πάσης τῆς κατασκευῆς. καίτοι δεινὸν τῶν μὲν σωμάτων τῶν καλῶν καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις πλείω τὴν πρόνοιαν εἶναι, ὑμᾶς δὲ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν καλῶν μὴ φείδεσθαι. ^[35]

569 ἐνθυμήθητε δὲ ὅσῃν φιλοτιμίαν ὑμῖν ἔχει τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν εἰς ὑμᾶς εἰρημένα, ὧν ἐγὼ τοὺς λόγους ὑπερβὰς τῆς Ὀμήρου μόνης μαρτυρίας μνησθήσομαι. ἔχει δὲ αὕτη πῶς; Οἱ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διὰ τρίχα κοσμηθέντες, Λίνδον, Ἰηλυσσόν τε καὶ ἀργινόνετα Κάμειρον. δάκνομαι

μὲν ἔγωγ' ἤδη πρὸς τὸ ῥῆμα, σκοπῶν ὡς ἀναξίως αὐτοῦ διακείμεθα, οὐδενὶ κόσμῳ νῦν ἀγόμενοι. τὰ δὲ λοιπὰ ποῖ' ἄττα τῆς μαρτυρίας; Τριχθὰ δὲ ὥκηθεν καταφυλαδὸν ἡδὲ φίληθεν ἐκ Διὸς, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει. ἐνθυμεῖσθ' ὅτι πάντα σχεδὸν εὐφημήσας εἰς τοὺς Ἑλληνας ὁ ποιητὴς τὰ μέγιστα τῶν πάντων ὑμῖν ἀνέθηκε. πότερον οὖν στασιάζοντες καὶ τεταραγμένοι καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς μισοῦντες μᾶλλον ἂν εἶναι θεοφιλεῖς ἡγεῖσθε καὶ τὰ παρὰ τοῦ ποιητοῦ βεβαιοῦν, ἢ δι' εὐνομίας καὶ ὁμοιοῖας ἄγοντες τὴν πόλιν; Εἶεν. θεοφιλεῖς δὲ ὄντες πότερον στασιάζειν καὶ ταραττεσθαι καὶ κατάραις ἐχθρῶν συζῆν μᾶλλον ἂν οἴεσθε ἢ τοῦναντίον ὡς αἱ τῶν σωφρόνων εὐχαὶ πράττειν, τιμᾶν μὲν τοὺς θεοὺς, γνωρίζειν δὲ ἀλλήλους, εὐθενεῖν δὲ τοῖς ἅπασιν; οὐκοῦν ἐπειδὴ δι' ἀμφοτέρων ἡ μὲν στάσις ὑμῶν ἀλλότριον καὶ θεοῖς ἐχθρὸν, ἡ δὲ ὁμόνοια μόνον σωτήριον φαίνεται, προσήκει δῆπουθεν ὡς ἐν χρημάτων λογισμῷ τὸ συμβαῖνον δέχεσθαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο εὐλογον, τοὺς μὲν προγόνους ὑμῶν τριχῇ πρότερον μεμερισμένους συνελθεῖν εἰς ταυτὸν ὑπὲρ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμοιοῖας καὶ πίστεως καὶ μίαν ἐξ ἁπασῶν πόλιν οἰκῆσαι, ὑμᾶς δὲ ἐκ μιᾶς πόλεως πολλὰς ἀποφῆναι τῷ διηρῆσθαι. ὑπερβολὴ δ' ἂν γένοιτο, εἰ τριχῇ μὲν οἰκοῦντες ἔν καὶ ταυτὸν φρονοῦντες ἐδείκνυσθ', ὁμοῦ δ' ὄντες ἀλλήλοις πολεμήσετε. οὐκ αἰσχύνεσθε τὸν Ἥλιον, ὃς τοῖς μὲν ἄλλοις θεατὴς ἐστὶ τῶν γιγνομένων, ὑμῶν δὲ καὶ ἀρχηγέτης; οὐχ ἕκαστος ὑμῶν τὴν παροῦσαν ἡμέραν ἡγήσεται ταύτην πρώτην εἶναι τῇ νήσῳ τῆς γενέσεως, ὅτ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀνῆι δῶρον τῷ θεῷ; οὐχ ὅπως μὴ τῶν ἱεροσύλων φαυλότερος φανεῖται λυμαινόμενος τῷ κλήρῳ τοῦ θεοῦ φροντιεῖ; οὐ τὰς χεῖρας ἄρας ἄνω σὺν αἰδοῖ καὶ δέει συγγνώμην αἰτήσῃ τῶν μέχρι τοῦδε ἡμαρτημένων τοὺς θεοὺς, ἀλλ' ὥσπερ ἐν σκοτομαίνῃ φθείρεσθε τὴν ἱερὰν τοῦ ἡλίου πόλιν νεμόμενοι; ἢ νομίζετε τοὺς σὺν Ὀδυσσεὶ Κεφαλλῆνας οὕτως ἐναγεῖς εἶναι τοῦ θεοῦ δόξειν ὡς ὑμᾶς, εἰ διαπορθήσεται αὐτῷ τὴν πόλιν; καὶ μὴν εἰ καὶ τοῦτο δεῖ προσθεῖναι, κάκεῖνοι μέχρι μὲν τῆς ἀρίστης γνώμης ἡκροῶντο καὶ ὡμονόουν, ἀπείχοντο τῶν βοῶν καὶ ἐσώζοντο. ^[10]

570 ἐπεὶ δὲ διέστησαν. ἀπώλοντο πλὴν ἑνὸς τοῦ τὰ βέλτιστα συμβουλευόντος. ἀποβλέψατε δὴ καὶ πρὸς τοὺς τρίποδας τοὺς ἐν Διονύσου τουτουσί, πάντως δὲ χαίρετε αὐτοὺς προσορῶντες. ἄρ' οὖν ποτ' ἂν οὗτοι σταθῆναι δοκοῦσιν ὑμῖν, τῶν χορῶν ἐν αὐτοῖς μαχομένων; ἢ τοῦτό γε εὐδελον ὅτι κἂν εἰ μὴ τάναντία μὴδ' ἄλλος ἄλλο τι, ταῦτα δὲ ῥήματα μὴ κατὰ ταυτὸν ἅπαντες ἦδον, φεύγειν λοιπὸν ἢν αὐτοῖς; καὶ μὴν οὐδεὶς χορὸς ἀσύμφωνος οὕτως ἄωρον θέαμα ὡς ὁ Ῥοδίων δήμος μὴ ταυτὸν φθεγγόμενος. εἶεν. οἱ δὲ τοὺς ληστὰς ἐκεῖνοι καταδιώξαντες καὶ τὰ νεώρια κοσμήσαντες τοῖς ἐμβόλοις καὶ ταῖς μεγάλαις ἐκείναις τριήρεσιν, ἃς ἡμεῖς εἶδομεν πρὸ τοῦ σεισμοῦ, πρὸς θεῶν εἰ μὴ Τυρρηνοῖς μὴδὲ τοῖς πλοίοις τοῖς ληστικοῖς, ἀλλ' αὐτοῖς κατὰ ναῦν ἐμάχοντο, ἄρ' ἂν ποτε τῆς θαλάττης ἦρξαν, ἢ τοὺς κόσμους τούτους εἰσήγαγον εἰς τὴν πόλιν, ἢ φιλοτιμεῖσθαι τοῖς ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῖς ἔργοις τούτοις κατέλιπον; ἀλλ', οἶμαι, περὶ σωτηρίας ἂν αὐτοῖς πρότερον ἐγένετο. εἴτα ἐν νηὶ μὲν στάσις οὐχὶ σωτήριον, ἐν δὲ πόλει καὶ ταύτῃ περιρρύτῳ φθείρειν ἀλλήλους συνεζευγμένους σῶφρον, ἢ τὰ Λεσβίων καὶ τὰ Μυτιληναίων κακὰ μιμεῖσθαι Ῥοδίους ὄντας; ἀλλὰ πολλῷ βέλτιον ἢν ἐκείνους τῆς ὑμετέρας εὐνομίας ἐπιθυμήσαντας ὁρᾶσθαι ἢ τῆς ἐκείνων δυστυχίας ὑμᾶς ὑπομεῖναι μιμητὰς γενέσθαι. καίτοι πρόποντα μὲν ἂν τις ἔχοι καὶ πρὸς ἐκείνους εἰπεῖν καὶ ἰκνούμενα, ἄνδρες Λέσβιοι ποῖ προήχθητε; οἱ φατὲ μὲν τὴν νῆσον ἅπασαν ὑμῖν εἶναι μουσικὴν καὶ τούτου τὴν Ὀρφέως κεφαλὴν αἰτιάσθε, αὐτοὶ δ' οὐκ αἰσχύνεσθε οὕτως ἀμούσως διακείμενοι; καὶ κιθαρωδοῖς μὲν ποτε τοὺς Ἑλληνας ἐνικᾶτε, τῷ δ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν μὴ δύνασθαι βουλευσασθαι κινδυνεύετε ἡττᾶσθαι καὶ πάντων ἀνθρώπων; καὶ πρότερον μὲν παρ' ὑμῶν ἐτέρωσε βαδίζοντες ἔπαυον τὰς στάσεις, νῦν δὲ οὐδὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ὑμᾶς αὐτοὺς γινῶναι δύνασθε; ταῦτ' ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν ὀρθῶς καὶ ὑπὲρ αὐτῶν εἰπεῖν νοουθετῶν. ^[5]

οὐ μὴν ἀλλ' ἐκείνοις μὲν, ὡς ἔοικεν, ἐκ παλαιοῦ τὸ ἄλογον τοῦτο τῆς δυστυχίας συνείμαρται
καὶ πολλάκις ἠλέγχθησαν οὐχ ὡς δεῖ διακείμενοι, ὑμῖν δὲ οὐδαμόθεν προσήκει τὸ νόσημα, οὐς
ἡμεῖς, καὶ ὅτε ἤμεν παρ' ὑμῖν, τότε ἑωρῶμεν καὶ ταῖς ἐκκλησίαις οὐ μόνον μιᾷ φωνῇ
χρωμένους, ἀλλ' εἰ οἷόν τ' εἶπεῖν, καὶ ἐνὶ ῥήματι ὡς τὸ πολὺ—ὀρθῶς γὰρ καὶ στεφάνου καὶ
τοιαῦθ' ὑμῖν ἤρκει καὶ τοῦνομα τοῦ δημηγοροῦντος ἀνειπεῖν ἐνίστε, γάνυσθαι δὲ ἦν ὀρῶντα—
καὶ ἀντὶ τῆς χειροτονίας τῷ νεύματι τῆς κεφαλῆς χρωμένους. ὥστε μόνους ἂν τις ὑμᾶς ἔφη δι'
αἰῶνος ἄγειν ἐκεχειρίαν· ὧν οὐκ ἄξια πυνθάνομαι τὰ νῦν, οὐδὲ μικρόν τι καὶ ἄγνωστον τοῦ
ῥυθμοῦ παραλλάττοντα. λυπηρὸν δέ μοι κάκεῖνο, εἰ τοῖς μὲν ἐκ γενετῆς ὀνόμασιν οὕτω
σφόδρα ἐλληνίζοντες ἐφαίνεσθε, ὥστ' οὐδὲν ἦν εὐρεῖν ὡς ἔπος εἶπεῖν παρ' ὑμῖν ὄνομα ὃ τι μὴ
Δώριον, ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ξένων ἀρξάμενα, ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ τὴν πάτριον ἀρμονίαν καὶ τὴν
ἀληθῶς Δωριστὶ μεθέντες κακῶν ξενικῶν καὶ πᾶσι μᾶλλον ἢ ὑμῖν προσηκόντων
κληρονομήσετε. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ, ἀλλ' ἐνθυμηθέντες τὸ πάλαι τοῦτο
ἁδόμενον, ὅτι τῶν μὲν ἡμαρτημένων ἔνθεν καὶ ἔνθεν οὐκ ἔστ' ἀνελεῖν οὐδὲν, ἀλλ' ἔχει πέρας
οἷον ὁ καιρὸς ἤνεγκεν, ἀκεσταὶ δὲ τῶν ἀγαθῶν φρένες, ὡς ὁ τῶν Ῥοδίων φησὶν ἐπαινέτης, καὶ
τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀναμαρτήτους φῦναι θεῶν καὶ τῶν ἐπὶ γῆς οὐδεὶς ἀναμάρτητος, τὸ δὲ τοῖς εὖ
λέγουσιν ἐθελῆσαι πεισθῆναι πρέπον ὑμῖν καὶ τῷ θεῷ μάλιστα· ἂν οὕτω χαρίζεσθαι νομίσαντες,
ὦ τὸ ῥῆμα τοῦθ' ὁ ποιητὴς καθιέρωκεν ὄντι θαλαττίῳ, ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθεται, καὶ πρὸς
τούτοις λυσιτελέστερον μὲν εἶναι δουλεύειν ἢ κακῶν ἐφόδιον τὴν ἐλευθερίαν ἔχειν, ὅμως δ'
εἶναι δέος μὴ καὶ τούτου στερηθῇτε· μέγιστον δὲ πάντων ἱερὰ καὶ τάφους αἰσχυνθέντες καὶ τὸ
τῆς Ῥόδου μέχρι τούτου ζηλωτὸν ὄνομα, παύσασθε τοῦ σεισμοῦ τούτου, ὃς ὑμῖν πανταχοῦ
συμπεριέρχεται, καὶ μὴ δευτέρων σχετλιωτέρων δεῖσθε, ἀλλὰ γένεσθε ἐν ὑμῶν αὐτῶν, ἵν'
ἡμεῖς τε ἐφ' ὑμῖν ὡς ἐταίροις ἀγαθοῖς φιλοτιμώμεθα καὶ ὑμεῖς ἐφ' ἡμῖν ὡς οἷοις πείθειν ὅτου
καιρὸς ἀεί. ^[5]